

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności”

(2006/C 229/05)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomicznego i Społecznego oraz Komitetu Regionów: *Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności* (COM(2005) 596 końcowy);

uwzględniając decyzję swego Przewodniczącego z 24 stycznia 2006 r. o powierzeniu Komisji ds. Kultury i Edukacji przygotowania opinii w tej sprawie;

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 30 września 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając opinię w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program Kultura 2007 (2007 — 2013) (COM(2004) 469 końcowy), (CdR 259/2004 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając opinię w sprawie komunikatu *Promowanie nauki języków obcych i różnorodności językowej: plan działania na lata 2004 — 2006* (CdR 248/2003 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając opinię w sprawie propagowania i ochrony języków regionalnych i mniejszościowych (CdR 86/2001 fin) ⁽³⁾;

uwzględniając projekt opinii przyjęty dnia 4 kwietnia 2006 r. przez Komisję ds. Kultury, Edukacji i Badań Naukowych (CdR 33/2006 rev. 2) (sprawozdawca: Seamus MURRAY, członek rady hrabstwa Meath, członek samorządu Regionu Środkowoschodniego (IE/UEN-EA));

przyjął na 65. sesji plenarnej w dniach 14 — 15 czerwca 2006 r. (posiedzenie z dnia 14 czerwca) następującą opinię:

1. Ogólne poglądy

Komitet Regionów

1.1 **przyjmuje** z zadowoleniem nową strategię ramową jako pozytywny wkład w promowanie różnorodności językowej oraz jako uzupełnienie istniejących inicjatyw Komisji na rzecz poprawy komunikacji pomiędzy Komisją Europejską a obywatelami UE;

1.2 **wspiera** trzy główne cele Komisji: (1) zachęcanie do nauki języków obcych i promowanie różnorodności językowej w społeczeństwie; (2) promowanie zdrowej wielojęzycznej gospodarki i (3) zapewnienie dostępu obywatelom do prawodawstwa, procedur oraz informacji dotyczących Unii Europejskiej w ich własnym języku;

1.3 **uważa** jednak, że dla realizacji tak ważnych celów dostępne środki nie są wystarczające;

1.4 **akceptuje** fakt, że odpowiedzialność za poczynienie dalszych postępów w zakresie wielojęzyczności ponoszą przede wszystkim państwa członkowskie oraz ich władze lokalne i regionalne, ale jest zdania, że wyraźne wsparcie ze strony Komisji jest konieczne dla podniesienia świadomości oraz poprawy spójności działań podejmowanych na różnych szczeblach w całej UE;

1.5 **podkreśla** ważną rolę odgrywaną przez władze lokalne i regionalne we wdrażaniu polityki promowania wielojęzycz-

ności oraz **jest zdania**, że komunikat powinien zawierać bardziej jednoznaczne odniesienia do tej roli;

1.6 **wzywa** do okazywania większego uznania dla znaczenia inicjatyw partnerstwa miast w promowaniu nauki języków i wymiany kulturowej oraz **jest przekonany**, że takie wyraźne zaangażowanie ludności na szczeblu lokalnym i regionalnym może zmniejszyć dystans pomiędzy UE a jej obywatelami;

1.7 **sądzi** ponadto, że ostatnia modyfikacja rozporządzenia 1/1958, przewidująca uznanie z dniem 1 stycznia 2007 r. języka irlandzkiego za język urzędowy oraz roboczy w instytucjach unijnych, a także konkluzje Rady z 13 czerwca 2005 r., umożliwiające zawieranie porozumień administracyjnych pomiędzy instytucjami i ciałami UE a państwami członkowskimi, otwierających drogę urzędowemu użyciu dodatkowych języków, które uznane są konstytucyjnie na całym terytorium państwa członkowskiego lub w jego części i których użycie jako języka narodowego jest zagwarantowane prawnie, są ważnym krokiem na drodze do zmniejszenia dystansu pomiędzy UE a wieloma spośród jej obywateli;

1.8 **uznaje** ważny wkład programów sektorowych, takich jak Socrates, Młodzież i Leonardo oraz zintegrowanego programu uczenia się przez całe życie w promowanie nauki

⁽¹⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, s. 65.

⁽²⁾ Dz.U. C 73 z 23.3.2004, s. 33.

⁽³⁾ Dz.U. C 357 z 14.12.2001, s. 33.

języków w Unii Europejskiej. Są to dobre przykłady działań służących stworzeniu społeczeństwa wielojęzycznego i KR powtarza tu swój pogląd, że Komisja może w tej dziedzinie zrobić jeszcze więcej;

1.9 w tym kontekście Komitet **wyraża zadowolenie**, iż w obecnym wniosku w sprawie zintegrowanego programu uczenia się przez całe życie Komisja nie wprowadziła rozróżnienia między językami europejskimi, które ograniczyłyby udział w tym programie do języków urzędowych oraz roboczych w instytucjach unijnych (jak ma to miejsce obecnie);

1.10 **jest zdania**, że imigrantom należy zapewnić jak najszersze możliwości, w celu zachęcania do zachowania przez nich języka ojczystego oraz do nauki języka lub języków kraju goszczącego. Komitet jest zdania, że należy wyraźniej doceniać bogatą różnorodność kulturową i językową, jaką grupy imigrantów przynoszą ze sobą do Unii Europejskiej oraz że jako wymóg minimalny należy wprowadzić rozwiązania dla nauczania tych języków. Komitet podkreśla także potrzebę prowadzenia bardziej specjalistycznych szkoleń dla tłumaczy ustnych jako sposobu dalszego ułatwiania komunikacji między społecznością imigrantów i społeczeństwem ich goszczącym.

Szczegółowe uwagi dotyczące strategii ramowej

Działania na rzecz społeczeństwa wielojęzycznego — nauka języków obcych i różnorodność językowa w społeczeństwie

Komitet Regionów

1.11 **zgadza się**, że programy i struktury dla nauczania języków obcych powinny odpowiadać zmieniającym się wymaganiom, jakim muszą sprostać uczniowie i studenci; z niecierpliwością oczekuje zatem zaleceń Komisji dotyczących sposobów zaktualizowania kształcenia nauczycieli języków obcych i narzędzi technologicznych do nauki języków obcych;

1.12 **wspiera** rozwój dziedzin nauki związanych z wielojęzycznością i międzykulturowością w społeczeństwie europejskim oraz z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji, by badaniami nad różnorodnością językową towarzyszyła sieć katedr zajmujących się tymi dziedzinami, wzorująca się na udanym działaniu katedr Jean Monnet;

1.13 **jest świadomy** zalet wczesnej nauki języków obcych, jeżeli nauczyciele mają specjalistyczne wykształcenie, a zatem z zadowoleniem przyjmuje zapowiadane opublikowanie przez Komisję badania nt. najlepszych praktyk w zakresie wczesnego nauczania języków obcych, które zdaniem Komitetu powinno uwzględniać także perspektywę regionalną i ma nadzieję, że weźmie ono pod uwagę istniejące, wieloletnie doświadczenia regionalne w tym sektorze;

1.14 **podkreśla**, że instytucje szkolnictwa wyższego mogłyby odgrywać bardziej aktywną rolę w promowaniu wielojęzyczności wśród studentów i kadry naukowej oraz zadowoleniem przyjąłby więcej projektów podobnych do Europejskiej Sieci na Rzecz Promocji Nauki Języków Wśród Wszystkich Studentów (ENLU);

1.15 **zgadza się**, że instytucje szkolnictwa wyższego mogłyby także odgrywać bardziej aktywną rolę w promowaniu wielokulturowości wśród szeroko rozumianej społeczności lokalnej poprzez tworzenie powiązań z samorządami terytorialnymi i lokalnymi przedsiębiorstwami;

1.16 **zgadza się**, że istniejąca w krajach nieanglojęzycznych tendencja do nauczania za pośrednictwem języka angielskiego, zamiast przy zastosowaniu języka krajowego lub regionalnego, może mieć nieprzewidziane konsekwencje dla żywotności tych języków. Komitet podkreśla pilną potrzebę zajęcia się tym zagadnieniem oraz z zadowoleniem przyjmuje propozycję jego bardziej szczegółowego zbadania;

1.17 **popiera** ideę zachęcania państw członkowskich do tworzenia krajowych planów w celu nadania struktury, spójności i kierunku działaniom na rzecz promowania wielojęzyczności. Komitet jest zdania, że plany te powinny ustanawiać wyraźne cele dla nauczania języków obcych na różnych etapach kształcenia i powinien im towarzyszyć trwały wysiłek służący zwiększaniu świadomości kulturowego znaczenia różnorodności językowej. Władze lokalne i regionalne powinny zostać zaangażowane w opracowywanie i wdrażanie tychże planów krajowych;

1.18 **sądzi**, że tożsamość regionalną wzmacnia ochrona i promowanie języków mniejszościowych (rzadziej używanych) i regionalnych. Komitet zauważa istniejące wsparcie dla tych języków, ale jest zdania, że z uwagi na fakt, że są to języki mniejszościowe, a zatem ich sytuacja jest trudniejsza, należy zwrócić szczególną uwagę na jeszcze inne możliwości zabezpieczenia przyszłości tych języków;

1.19 **popiera** włączenie przez Komisję Europejską porozumiewania się w językach obcych do kluczowych umiejętności, które każdy obywatel powinien osiągnąć na przestrzeni życia oraz **zachęca** Komisję do opracowania odpowiednich dokumentów w celu wprowadzenia tejże umiejętności w społeczeństwie.

Działania na rzecz gospodarki wielojęzycznej

Komitet Regionów

1.20 **jest zdania**, że poprawa umiejętności językowych wzmocni potencjał gospodarczy przedsiębiorstw i przyjmuje z zadowoleniem opublikowanie w 2006 r. badania nt. wpływu niewystarczającej znajomości języków obcych na europejską gospodarkę. Komitet jest jednak zdania, że publikacja ta powinna skupiać się przede wszystkim na różnicach regionalnych w zakresie umiejętności językowych i uważa, że zalecenia te powinny być szeroko dostępne. Komitet popiera także zapowiadane na 2006 r. opublikowanie w internecie wykazu systemów certyfikacji językowej;

1.21 **uważa**, że dokładne zbadanie sposobów powiązania wielojęzyczności z kształceniem zawodowym jest konieczne dla zwiększenia mobilności transnarodowej pracowników jako instrumentu realizacji polityki wspólnotowej w zakresie zatrudnienia;

1.22 **podkreśla**, że w krajach anglojęzycznych UE odnotowuje się spadek liczby uczniów uczących się języków. Jedną z przyczyn tego zjawiska wiąże się z przekonaniem obywateli, których językiem ojczystym jest angielski, o niewielkiej opłacalności i zawodowej użyteczności pozostałych języków na rynku pracy, gdzie znajomość nowożytnego języka nie zawsze postrzegana jest przez uczniów za umiejętność konieczną dla rozpoczęcia studiów wyższych czy kariery zawodowej. Jakkolwiek Komisja zajmuje się sposobami stworzenia gospodarki wielojęzycznej, Komitet **powtarza**, że należy wzmocnić wysiłki w zakresie uświadamiania korzyści gospodarczych płynących z nauki języków obcych;

1.23 **podkreśla** znaczenie możliwości dostępu do informacji w wielu różnych językach i korzystania z niej, w związku z czym z zadowoleniem przyjmuje stworzenie jednolitej europejskiej przestrzeni informacyjnej, która może oferować treści różnicowane językowo i kulturowo oraz usługi elektroniczne;

1.24 **dostrzega** potencjał wykorzystania napisów w filmach i programach telewizyjnych jako narzędzia promowania nauki języków i opowiada się za przeprowadzeniem dalszych badań nad ich szerszym stosowaniem;

1.25 **jest zdania**, że należy stale uaktualniać programy kształcenia w szkolnictwie wyższym i innym oraz uważa w związku z tym zorganizowanie w 2006 r. konferencji na temat szkolenia tłumaczy pisemnych na uniwersytetach za wartościowe działanie;

1.26 **przyjmuje z zadowoleniem** rozpoczęcie w ramach i2010 modelowej inicjatywy dotyczącej bibliotek elektronicznych i wspiera inicjatywy mające na celu koordynowanie pracy europejskich zespołów badawczych w dziedzinie technologii języka ludzkiego, tłumaczenia maszynowego i tworzenia zasobów językowych.

Działania na rzecz wielojęzyczności w kontaktach Komisji z obywatelami

Komitet Regionów

1.27 **dostrzega** fakt, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat Komisja opracowała kilka inicjatyw wielojęzycznych, aby pomóc obywatelom zrozumieć, w jaki sposób prawodawstwo europejskie wpływa na ich życie i z zadowoleniem przyjmuje propozycję podejmowania dalszych działań w oparciu o te inicjatywy. KR uważa jednak za konieczne, by Komisja zintensyfikowała swoje kampanie uświadamiające i informujące obywateli UE o różnorodności językowej i kulturowej oraz o bogactwie spuścizny literackiej i artystycznej, jako o wspólnych wartościach leżących u jej podstaw. Kampanie uświadamiające mają kluczowe znaczenie dla podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat jego dziedzictwa i ważne jest, by były one skierowane także do młodszego pokolenia europejskich obywateli na wszystkich etapach edukacji formalnej i nieformalnej;

1.28 **opowiada się** za tym, by Komisja nadal wspierała wielojęzyczność na swoim portalu internetowym (Europa) oraz w swoich publikacjach. Komitet przyjmuje z zadowoleniem uruchomienie portalu językowego na stronie Europa, zawierającego informacje na temat wielojęzyczności w UE i nowych portali przeznaczonych dla uczących się i nauczycieli języków obcych. Komitet przyjmuje także z zadowoleniem utworzenie

przez Komisję wewnętrznej sieci w celu zapewnienia spójnego stosowania polityki wielojęzyczności przez wszystkie departamenty;

1.29 **przypomina** wszystkim instytucjom europejskim o konieczności uwzględnienia w swojej polityce komunikacji z obywatelami, a przede wszystkim w portalu internetowym poświęconym językom Europy, istnienia w państwach członkowskich UE języków, które nie są wprawdzie językami urzędowymi oraz roboczymi w instytucjach unijnych, posiadają jednakże uznany konstytucyjnie status prawny języka urzędowego. W takich przypadkach, zdaniem Komitetu, Komisja powinna włączyć te języki do polityki komunikacji z obywatelami;

1.30 **jest zdania**, że nadanie większej roli oddziałom DG ds. Tłumaczeń Pisemnych w państwach członkowskich w zakresie promowania wielojęzyczności, w szczególności poprzez dostosowanie komunikatów Komisji do lokalnych odbiorców, jest pozytywną inicjatywą;

1.31 **dostrzega** znaczenie stymulowania świadomości na temat wartości różnorodności językowej i **popiera** w związku z tym zorganizowanie seminariów wysokiego szczebla na temat wielojęzyczności w państwach członkowskich, przeznaczonych dla dziennikarzy i innych środowisk opiniotwórczych;

1.32 **jest zdania**, że zorganizowanie międzynarodowego konkursu tłumaczeniowego dla szkół w państwach członkowskich jest pozytywną i godną zainteresowania inicjatywą i zachęcałby do tworzenia podobnych wzorców i rywalizacji w zakresie wielojęzyczności dla władz lokalnych i regionalnych w całej UE;

1.33 **z zadowoleniem przyjmuje** propozycję Komisji dotyczącą utworzenia grupy wysokiego szczebla ds. wielojęzyczności oraz popiera zorganizowanie konferencji ministerialnej na temat wielojęzyczności, do uczestnictwa w której Komitet powinien zostać zaproszony.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **zaleca**, by ze względu na ich znaczenie dla promowania kultury i języka w lokalnych społecznościach wprowadzić bardziej jednoznaczne odniesienia do roli władz lokalnych i regionalnych;

2.2 **wzywa** do okazywania większego uznania dla roli inicjatyw takich jak działania w euroregionach i projekty partnerstwa miast w nauce języków i wymianie kulturowej na szczeblu lokalnym;

2.3 **zaleca**, by Komisja dalej wzmacniała świadomość wielojęzyczności oraz poprawiała spójność działań na różnych szczeblach w całej UE, wykorzystując fakt włączenia znajomości języków obcych do kluczowych umiejętności, które powinien posiadać każdy obywatel europejski;

2.4 **wzywa** Komisję do zwiększenia swojego wkładu w postaci programów sektorowych, takich jak Socrates, Młodzież i Leonardo oraz zintegrowany program uczenia się przez całe życie, w promowanie nauki języków obcych w Unii Europejskiej, zwłaszcza poprzez wspomaganie mobilności studentów ułatwianej przez program Erasmus;

2.5 **zachęca** inne instytucje europejskie do przeanalizowania pozytywnych doświadczeń Komitetu Regionów w zakresie wykorzystania wszystkich języków urzędowych współobowiązujących w poszczególnych państwach pod kątem przejścia stosownych uregulowań;

2.6 **zaleca**, by do samych władz lokalnych i regionalnych adresowano inicjatywy promujące naukę oraz pogłębianie i doskonalenie znajomości języków obcych przez pracowników, ze względu na rolę tychże pracowników w promowaniu integracji europejskiej i polityki współpracy oraz **wzywa** władze samorządowe do włączenia znajomości języków do swoich programów i projektów edukacyjnych, jeśli tylko leży to w zakresie ich kompetencji;

2.7 **zaleca** zapewnienie większego wsparcia dla grup imigrantów, aby zachęcić ich nie tylko do nauczenia się języka kraju, który ich przyjął, lecz także do zachowania języków i kultur tych grup oraz **wzywa** do zawarcia wyraźniejszych odniesień do rozwiązań dotyczących języków imigrantów, które można wdrażać przy współpracy i interakcji ze strony władz lokalnych, uniwersytetów oraz przedsiębiorstw;

2.8 **podkreśla** potrzebę prowadzenia bardziej specjalistycznych szkoleń dla tłumaczy ustnych jako sposobu dalszego ułatwiania komunikacji między społecznością imigrantów a społeczeństwem ich goszczącym.

Szczegółowe uwagi dotyczące strategii ramowej

Działania na rzecz społeczeństwa wielojęzycznego — nauka języków obcych i różnorodność językowa w społeczeństwie

Komitet Regionów

2.9 **zaleca**, by kształcenie nauczycieli języków obcych stało się priorytetem oraz **wzywa** Komisję do jaśniejszego zarysowania jej planu działania na rzecz kształcenia nauczycieli języków obcych na wszystkich poziomach;

2.10 **zaleca**, by Komisja określiła rozmieszczenie katedr zajmujących się zagadnieniami wielojęzyczności i międzykulturowości w państwach członkowskich;

2.11 **wzywa** Komisję do promowania większej ilości projektów, które zachęcałyby do tworzenia powiązań pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego a szerszymi kręgami społeczeństwa, włącznie z samorządami terytorialnymi i lokalnymi przedsiębiorstwami;

2.12 **proponuje**, by Komisja promowała wielojęzyczność w szkolnictwie wyższym poprzez takie projekty, jak Europejska Sieć na rzecz Promocji Nauki Języków wśród Wszystkich Studentów (ENLU);

2.13 **wzywa** państwa członkowskie do zastosowania się do zalecenia Komisji i przyjęcia krajowych planów na rzecz wielojęzyczności i różnorodności kulturowej;

2.14 **zaleca**, by Komisja przedstawiła jasne wytyczne dotyczące przyjmowania przez państwa członkowskie krajowych planów na rzecz wielojęzyczności;

2.15 **zaleca** jaśniejsze podkreślenie roli języków regionalnych i mniejszościowych w tworzeniu wielojęzycznej Europy;

Działania na rzecz gospodarki wielojęzycznej

2.16 **zaleca**, by badanie nt. wpływu niewystarczającej znajomości języków obcych w UE skupiało się przede wszystkim na różnicach regionalnych w zakresie umiejętności językowych i uważa, że zalecenia płynące z tego badania powinny być ogólnie dostępne;

2.17 **wzywa** Komisję do zintensyfikowania kampanii uświadamiających na temat gospodarczych i kulturowych korzyści płynących z nauki języków obcych;

Działania na rzecz wielojęzyczności w kontaktach Komisji z obywatelami

2.18 **wzywa** Komisję do zintensyfikowania kampanii uświadamiających i informujących obywateli UE o różnorodności językowej i kulturowej, dziedzictwie literackim i artystycznym Europy oraz wspólnych wartościach leżących u jej podstaw, a także do położenia szczególnego nacisku na budowanie świadomości wśród młodszego pokolenia europejskich obywateli. **Zaleca** również, aby obywatele UE podejmujący pracę w innych krajach europejskich otrzymywali większe wsparcie przy nauce języka kraju przyjmującego, w tym nauce języka do celów zawodowych;

2.19 **ponownie podkreśla** znaczenie uświadamiania środowisk opiniotwórczych na temat wartości różnorodności językowej i tym samym **wzywa** Komisję do dalszej intensyfikacji kampanii informacyjnych poświęconych wielojęzyczności adresowanych do tych grup.

Bruksela, 14 czerwca 2006 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE